

Het Opet festival in het oude Egypte

Het Opet festival in het oude Egypte

Olette Freriks-Crum

Schrijver: Olette Freriks-Crum
Coverontwerp: SQOOP Enschede
Vormgeving: André de Ruiten
ISBN: 9789465014920
© Olette Freriks-Crum

Een bedankje aan mijn moeder Corrie Crum, 23-08-1930 - 20-11-2021.

Zij heeft in 2000 al een heleboel teksten voor mij uit het Frans vertaald.

Een bedankje voor het Griffith instituut in Oxford voor de tekeningen van Howard Carter.

Inhoud

Opet-festival.....	13
De kalender van het Oude Egypte	15
Het Opet-feest de Ka.....	17
Goddelijke barken	18
Karnak - Amduat.....	20
Symbolisatie.....	21
Van Koptos tot Karnak	24
Hymne aan Min.....	26
Welke koningen hebben gebouwd voor het Opet feest.	27
Legenda Karnak.....	29
De vroegste getuigenis van het festival.....	31
Koning Amenhotep I.....	36
Koning Thutmosis I.....	38
Koningin Hatshepsut.....	41
Cheper-terug-reis-naar-Karnak	44
Hal der offers	47
De-Djeser-djeseru-re.....	51
De Rode kapel van koningin Hatshepsut in Karnak	61
Het Verhaal van het Opet feest op de Rode Kapel van Koningin Hatshepsut.....	64
Blok 226 - scène 1 - zuid wand.	65
Blok 300 - Scène 2	69
Blokken 300 en 26 - Scène 3 - Oostzijde.....	72
Blok 26 - Scène 4 - Oostzijde.....	75
Blok 305 - Scène 6 - oostzijde.....	78
De terugreis naar Karnak.....	86
Het traject over water.....	86
Blokken 104 - en 171- Oostzijde	92
Aankomst in Karnak	97
Blokken 102 - en 128 - Scène 4	100
Blokken 66 - en 61 - Scène 5, Westzijde.....	102
Blok 66 - Scène 6 - Westzijde.....	104
Het lied van de harpist.....	105
Blok 130 - Scène 7 -	106
Blokken 173 en 216	108
Thutmosis III.....	110
Het zonnealtaar.....	115
7 ^e pyloon obelisk.....	119
Heraldische zuilen	121
Albasten kapel.....	125
Kapel van troonsbestijging	127

Navigatie van Hathor.....	129
Koning Amenhotep II.....	133
Koning Thutmosis IV.....	134
Amenhotep III.....	139
Luxor tempel... Waset Ipet Resyt... Thebaanse zuidelijke heiligdom	145
Toetanchamon.....	150
De liederen.....	151
Het Opet-feest in de Processie colonnade van de Luxor tempel.....	154
Het Opet-feest in de Processie colonnade van de Luxor tempel.....	176
Koning Horemheb.....	191
Grote Hypostyle Zaal	195
Koning Ramses II.....	200
Ramses III.....	210
Medinet Habu	214
Herihor	217
Piankhi Piye.....	224
Het vervoer van Karnak tempel naar Luxor tempel door de jaren.....	231
Verschillende sfinxen	245
Opet was echter niet alleen een feest van koninklijke identificatie met Amon.....	248
Terug naar Karnak.....	254
Eerder verschenen van deze auteur:	257

Opet-festival

Het jaarlijkse Opet Festival, was niet gekoppeld aan de kosmische kalender, maar aan de burgerlijke kalender.

Hierdoor kon het festival ook plaatsvinden in een periode waarin de Nijl niet buiten zijn oevers trad. Het festival kent een lange traditie.

De meest duidelijke voorstellingen dateren echter uit de tijd van koningin Hatshepsut uit het Nieuwe Rijk, het is een vruchtbaarheidsfestival waarin de bark van Amon met toen nog aan boord van dezelfde bark zijn vrouw Mut en hun zoon Chonsu van de Karnak-tempel naar Luxor tempel reisden.

Vanaf de regering van koning Amenhotep III kregen Mut en Chonsu hun eigen bark. Opet begon in de tweede maand van Akhet (Akhet is van midden juli tot midden november).

En tijdens de regering van koningin Hatshepsut en Thutmosis III begon het feest op dag 15 van dit seizoen en duurde 11 dagen.

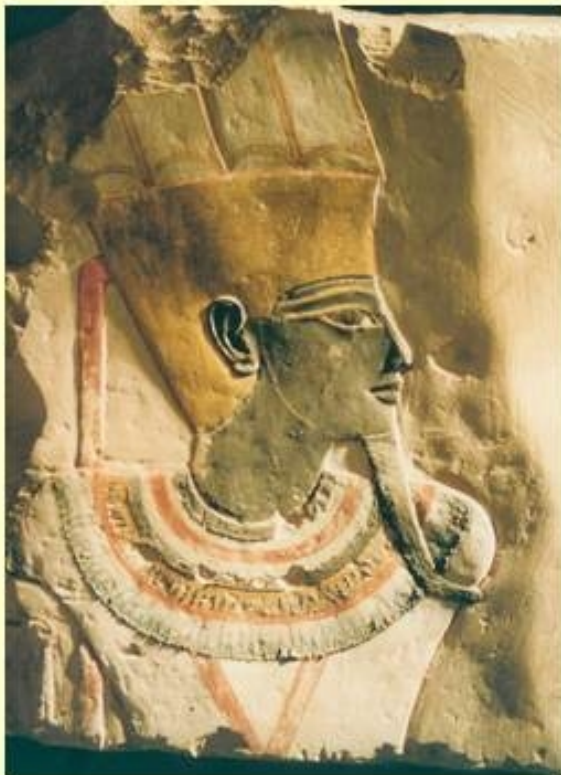
Ten tijde van de regering van Ramses III in de 20e dynastie begon het feest op dag 19 van de tweede maand en strekte tot de derde maand van Akhet dag 12.

Misschien is het daarna zelfs nogmaals met drie dagen verlengd tegen het einde van zijn regering, de viering zou dan 24 dagen zijn in de tempel in Medinet Habu en 27 dagen van feestelijkheden op de oostelijke oever en hierin viel dan ook de reis met alle rituelen die de koning moest maken van Karnak naar de Luxor tempel.

Het festival lijkt te zijn doorgegaan in de Romeinse tijd, vergelijk de waarschijnlijke referentie in Esna en echo's daarvan kunnen hebben overleefd in Koptische en islamitische vieringen.

De naam van het festival, heeft betrekking op die van Luxor Tempel, dat misschien de Boven-Egyptische tegenhanger was van een eerdere Heliopolitaan IpAt de zuidelijke specificatie die de Luxor-tempel relateert aan het noordelijke heiligdom en niet aan Karnak.

De relatie van het Opet Festival met Heliopolitische prototypes zou een aantal Heliopolitische toponiemen verklaren die in de Luxortempel voorkomen als waarschijnlijke verwijzingen naar delen of aspecten van Luxor.

**De vruchtbaarheidsgod
Amun-Min-Kamutef
Tempel van Thutmosis III in
Deir-el-Bahary**

De kalender van het Oude Egypte

De oude kalender van Egypte waar onze huidige kalender vanaf stamt, telde drie seizoenen, opgedeeld in vier maanden van elk 30 dagen, die weer in drie decaden onderverdeeld wordt.

Aan deze 360 dagen werden nog vijf dagen toegevoegd, zodat het kalenderjaar in totaal 365 dagen bedroeg.

Akhet of Overstroming

1	1e maand van Akhet	Thoth
2	2e maand van Akhet	Paophi
3	3e maand van Akhet	Hathyr
4	4e maand van Akhet	Choiakh

Peret of Zaaityd

5	1e maand van Peret	Tybi
6	2e maand van Peret	Mechir
7	3e maand van Peret	Phamenoeth
8	4e maand van Peret	Pharmuti

Shemu of Oogsttyd

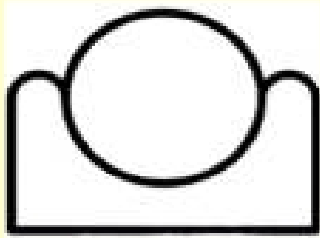
9	1e maand van Shemu	Pachon
10	2e maand van Shemu	Payni
11	3e maand van Shemu	Epiphi
12	4e maand van Shemu	Mesori

De vijf toegevoegde dagen waren voor, dag 1 Osiris, dag 2 Isis, dag 3 Seth, dag 4 Nephthys, dag 5 Horus de Oudere.

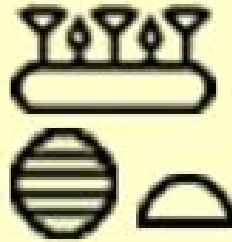
Het kalenderjaar begon met het inundatie seizoen Akhet dat was van half juli tot half november dan komt Peret en dat is van half november tot half maart en als laatste Shemu van half maart tot half juli.

En daar had het Opet-festival dus alles mee te maken want de Egyptenaren waren vreselijk bang dat de overstroming niet goed zou zijn, want die was nodig om de gewassen te laten groeien anders kwam er hongersnood.

Egypte is altijd zowel vroeger al nu nog volkomen afhankelijk van de Nijl. Zonder Nijl geen leven mogelijk in Egypte, dus door de rituelen die tijdens het Opet-festival werden uitgevoerd werden de goden in een goede stemming gebracht om de heilige rivier goed te laten overstromen en een dikke laag van zijn Kemet (zwarte aarde) achter te laten zodat er een goede oogst kwam.

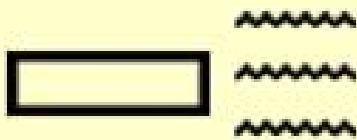
of

= Akhet

= Peret

= Shemu

De seizoenen in hierogliefen

Het Opet-feest de Ka

Het Festival van Opet was een van de belangrijkste en langstlopende festivals in het Nieuwe Rijk.

Op het hoogtepunt van dit belangrijke feest werd de regerende koning geïdentificeerd met de Ka van Amun-Ra.

De Ka betreft een concept zonder exacte links naar de moderne spiritualiteit, maar wordt vaak een aspect van de ziel genoemd.

Men zal de term vaak zien vertalen als ziel of geest, de ka was veel meer dan dat.

In de vroege oude tijden van de Egyptische geschiedenis kan de ka mannelijke potentie hebben aangegeven en in alle perioden wordt hij gebruikt als een term voor de creatieve en ondersteunende kracht van het leven.

Het voornaamste doel van het Opet-festival was de verjonging van de ka-ziel van de regerende farao.

Tevens zou zijn koningschap dan worden vernieuwd.

Hiervoor was een 'heilig huwelijk' tussen de goden Amon-Ra en Mut nodig, dit huwelijk diende ieder jaar opnieuw plaats te vinden in de Luxor tempel die hier ook wel de zuidelijke Harem genoemd wordt.

De geboorte van hun zoon, de maangod Chonsu speelde hierbij een belangrijke rol.

Goddelijke barken

Centraal in deze festivals stonden prachtige processies waarin priesters de gouden, met juwelen versierde godenbeelden vervoerden in kleine draagbare heiligdommen in de vorm van barken.

De replica barken van Amun, Mut en Chonsu sinds het najaar van 2021 hebben we van alle barken een replica i.v.m de opening van de shinxen allee op 19-11-2021

Deze kleine barken waren ook belegd met bladgoud en ingelegd met kostbare edelstenen van lapis lazuli, turkoois en carneool.

Elke godheid had zijn of haar eigen heilige bark die priesters vervoerden op hun schouders door middel van lange dragende palen die aan de barken waren bevestigd.

Twee indrukwekkende boegbeelden bij de boeg en achterstevan van elke bark identificeerden de eigenaar.

Amuns bark had het ramshoofd als boegbeeld sinds dat dier voor hem heilig was, Mut had een vrouwenhoofd voor en achter, elk met de dubbele kroon en Chonsu had valkenkoppen met de maansikkel en de zonnescijven.

Sinds de opening van de sfinxenallee hebben we prachtige replica's van de deze barken.

Alleen op de Mut bark is men de kronen vergeten op het hoofd van de boegbeelden van de godin Mut.

Festivalprocessies vertrokken vanuit het binnenste heiligdom van de Karnak tempel en trokken langs de heilige sfinxenallee in de tijd van koningin Hatshepsut naar de heilige kapel die er toen was.

De Luxor tempel zoals wij hem kennen is pas gebouwd door Amenhotep III in de 18e dynastie en later het eerste hof en de pyloon door Ramses II in de 19e dynastie. Maar onder Toetanchamon werden de barken naar de Nijl gebracht waar de grote Userhat bark wachtte en vele binnenvaartschepen die hen verder stroomopwaarts over de Nijl naar de koninklijke gedenktempel brachten die op de oever van de stad Thebe stond.

De Userhat bark was gebouwd van cederhout uit libanon en bedekt met electron dit is een natuurlijke samenstelling van goud en zilver.

Zijn boeg en achtersteven waren versierd met een ramshoofd, heilig voor de god.

De bark had een lengte van 65 meter.

De Userhat bark had een lengte van 65 meter de bark van Amon staat onder de baldakijn en de barken van Mut en Chonsu staan voor voor en achter hem.

Karnak - Amduat

Karnak en Luxor tempels kunnen worden gezien als een bovenaards Amduat boek, dit is een van de dodenboeken die we vaak terugzien in de koninklijke graven in het Dal der koningen.

De tempels zijn geheel gebouwd voor het Opet-festival en de god Amon, Mut en Chonsu spelen hierin de grote hoofdrollen.

Voorals Amon als de vruchtbaarheidsgod, Amon-min-Kamutef.

In deze vorm staat hij vele malen afgebeeld op de vroege witte kapel van koning Sesostris I uit de 12e dynastie.

Amon-Min-Kamutef was een versmelting tussen de God Amon van Karnak en de god Min van Koptos.

De viering van het Opet-festival is de reden van het bestaan van deze enorme tempelcomplexen en gaat over verjonging en de vernieuwing van de goden en de koning.

Maar eigenlijk over het overstroomende van de Nijl die het vruchtbare zwarte slib de Kemet moest achterlaten en zo kon er weer worden gezaaid en geogst voor het broodnodige voedsel voor het volk.

Er is maar 1 koningsgraf waar het gehele Amduat boek in staat afgebeeld en dat is KV34 van koning Thutmosis III.

In zijn grafkamer staat een vroege versie van het Amduat boek.

De grafkamer van koning Thutmosis III KV34 Dal der koningen met op de wanden het Amduatboek afgebeeld.

Symbolisatie

Hatshepsut beeldde het festival af op de zuidelijke muur van haar Rode Kapel in Karnak en op de zuidoostelijke muur van het bovenste terras in haar dodentempel in Deir el-Bahari.

Thutmosis III beeldde het Opet-festival af op de noord-zuidmuur van de feestzaal van de Akhmenu-tempel, gelegen achter de hoofdtempel van Karnak.

De scènes van de Rode Kapel en Akhmenu tonen de belangrijkste deelnemers aan het festival farao, priesters, muzikanten en tonen geen andere mensen zoals edelen, soldaten en roeiers die staan wel afgebeeld in de Deir-el-Bahari tempel.

Het feit dat dit alleen in de Deir-el-Bahari tempel was afgebeeld, kan worden verklaard door het doel van deze gebouwen.

De Rode Kapel was een heiligdom dat in het midden van de tempel was geplaatst en niet toegankelijk was voor niet-ingewijden, zo ook de zogenaamde Festival Hal in Akhmenu.

Maar het bovenste terras van de Deir el-Bahari-tempel was de echte feestzaal, die toegankelijk was voor het gewone volk.

Deze omstandigheid bepaalde waarschijnlijk het onderwerp en de verschillen in representatie van het Opet-festival.

Laten we nu overgaan tot de bespreking van de oriëntatie van de tempelstructuren en de scènes van het Opet-festival.

Er moet aandacht worden besteed aan het feit dat de Rode Kapel op een oost-westas was georiënteerd, volgens het pad van de zonnegod die uit de het heiligdom kwam en zich bewoog naar het westen.

Dit pad symboliseerde klaarblijkelijk de verplaatsing van de zon naar de plaats waar ze onderging.

Zo symboliseerde de route van het Opet-festival van Karnak naar Luxor de nachtelijke ondergrondse reis van de zon, die wordt afgebeeld in het Amduat Boek.

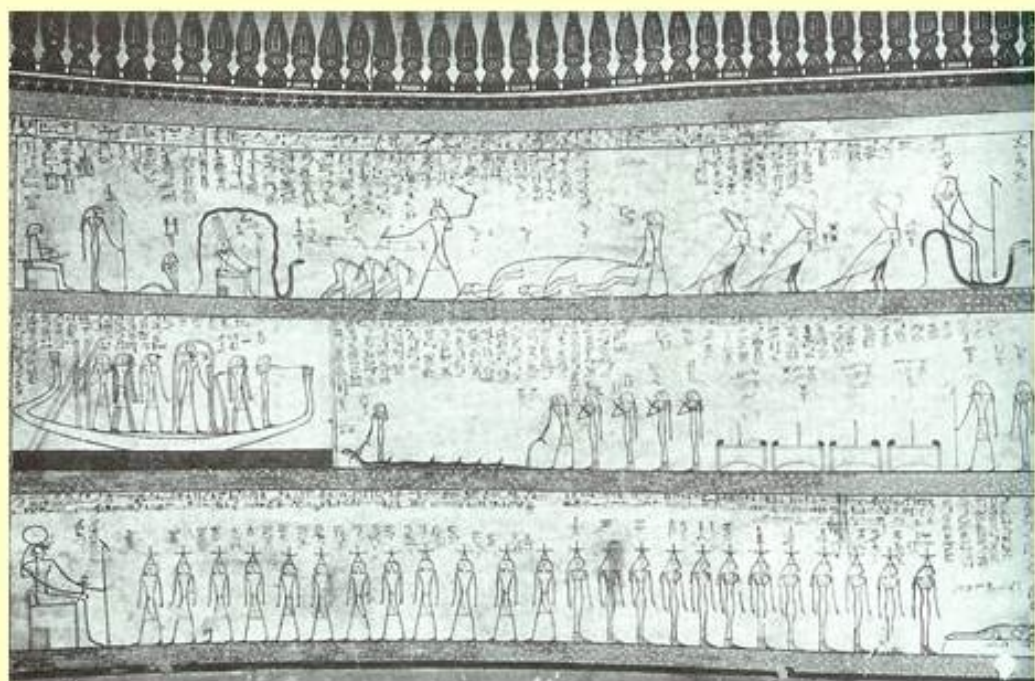
Kort na de dood van Hatshepsut is de Rode Kapel ontmanteld door Thutmosis III die de 6e pyloon en het eerste Granieten Heiligdom op zijn plaats bouwde.

Nu is de Rode Kapel gereconstrueerd in het Openluchtmuseum in Karnak nadat hij als vulling samen met de witte kapel van koning Sesostris I is teruggevonden in de derde pyloon die gebouwd is door Amenhotep III.

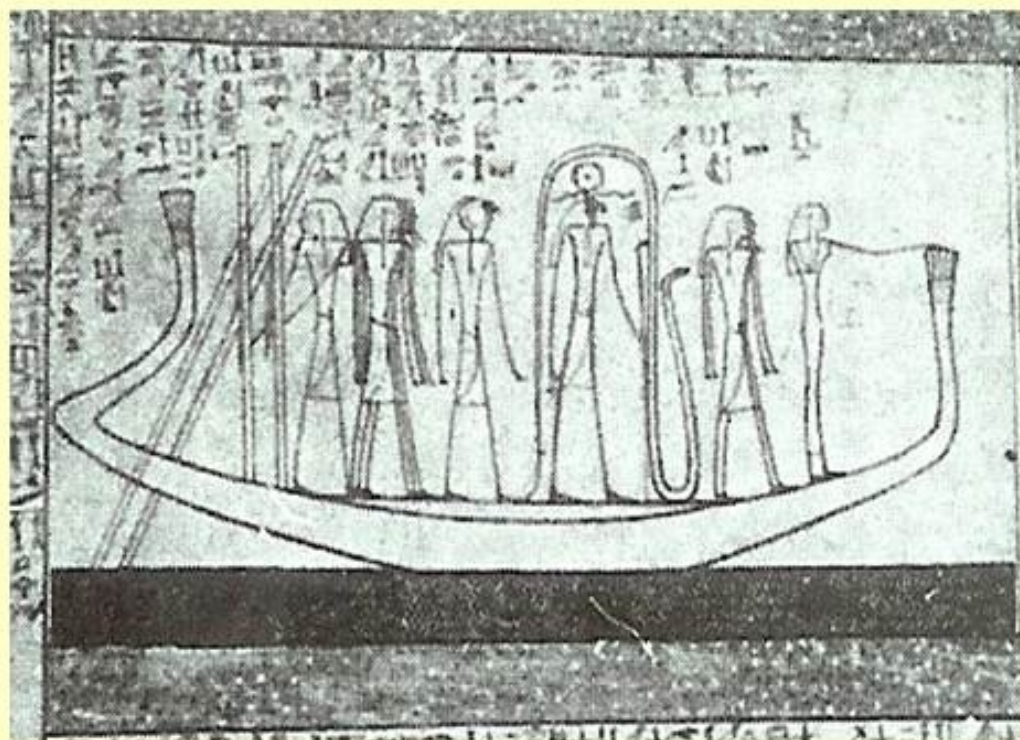
Allereerst heeft de iconografie van Amun-Re's draagbare bark verschillende kenmerken die lijken op de nachtboot van Re afgebeeld in het Boek van Amduat.

In het midden van de zonneboot staat de oude zon, die naar het westen komt; onder zijn metgezellen, evenals op een draagbare bark van Amun-Re, zijn de "*Meesters van de bark*" en de "*Piloot van de bark*", de bark staat op de achtersteven.

De rol van de piloot op de ceremoniële bark werd uitgevoerd door de koning.

7e uur van het Amduat boek in het graf van Thutmosis III KV34 Dal der koningen

Er moet aandacht worden besteed aan de vorm van een waaier boven de bark van Amun-Re, in de scènes van de reis van Karnak naar Luxor bestaat hij uit dicht opeengepakte struisvogelveren die lijken op de ondergaande zon aan de horizon, en in de scènes van de op de terugweg worden de waaierveren rechtgetrokken, waardoor de zonnestrallen worden nagebootst.

Dit komt overeen met de symbolische betekenis van de terugreis die samenhangt met het verschijnen van de zon in het oosten toen de god, na de nachtreis, kracht en macht kreeg en de wereld verlichtte.

Waarschijnlijk moeten we in deze context de zes tussenstations beschouwen die door Hatshepsut tussen de tempels van Karnak en Luxor zijn gebouwd en die op weg naar Luxor als rustplaats van de bark van Amon-Re dienden.

De stations symboliseerden mogelijk de ruimtelijke en temporele stadia van de nachtelijke reis van de zon in de onderwereld en kwamen overeen met de eerste zes uren, d.w.z. tot de eerste helft van de nacht.

Deze associatie wordt bewezen door het feit dat sommige Egyptische gebouwen leken op de uren van de dag- en nachtreizen van de zon.

De kamers van de Karnak-tempel kwamen bijvoorbeeld overeen met de dag uren van de reis van de zon aan de hemel - dit wordt bevestigd door de reliëfscène van de 4e pyloon van de Karnak-tempel waarop Thutmosis III, Amon-Re aanbidt op "*het negende uur van de dag*".

Een ander voorbeeld is de hal van de tempel van Luxor met twaalf pilaren die vermoedelijk de uren van de zon symboliseren.

Daarom konden de door Hatshepsut gebouwde tussenstations tussen Karnak en Luxor, elk met een ingang vanuit het westen en een uitgang vanuit het oosten, de nachtelijke uren en de valleien van Duat symboliseren.

De intrede van de zonnemark in de kapel symboliseerde waarschijnlijk de intrede van Re in een van de nachtvalleien van Duat.

Aan het einde van de rit in de kapel kwam de bark uit het gebouw, dit betekende, zoals we suggereren, de gelukkige passage van Re door de vallei.

Als we de parallel tussen de route van het Opet-festival en de nachtelijke reis van Re accepteren, kunnen we denken dat de tempel van Luxor, waar de processie uiteindelijk binnenkwam, werd geassocieerd met het zevende uur van Duat - het rijk van de god Osiris.

Van Koptos tot Karnak

We gaan even terug naar het begin, wanneer is dit allemaal begonnen, want van wat we net hebben gelezen zijn we allang in de 18e dynastie en is het met de uitvoering van het feest al heel ver gevorderd.

Maar het moet ergens begonnen zijn.

Er wordt wel gezegd dat er in het Oude Rijk al een soort Opet-festival was maar dat moet heel eenvoudig zijn geweest.

En de vraag is voor wie want van de god Amun was nog geen sprake die kwam pas op in het Middenrijk.

Koptos, het Oudegyptische Gebtiu en nu het moderne Qift ligt op de oostoever van de Nijl, 43 km ten noorden van Luxor.

Het was de hoofdstad van de vijfde nome (provincie) van Egypte tijdens het Oude Rijk.

De belangrijkste god van Koptos was Min, die ook in Akhmin werd vereerd.

Koptos was van belang omdat het aan het begin lag van de weg door de Oostelijke Woestijn richting de Rode Zee.

De weg ging door de Wadi Hammamat tot EL-Qusier (Myos Hormos).

De Oostelijke Woestijn was een belangrijke bron van goud, koper en zandsteen. De handel naar de Rode Zee was een van de knooppunten van de handelsroute van Alexandrië naar India.

De oude stad Koptos is slecht bewaard gebleven vooral de graven en de tempels. Veel is er zelfs helemaal vernietigd.

De grote tempel was origineel gewijd aan de god Min, maar in latere tijden nam Min Isis als zijn vrouw in Koptos en werd de tempel ook aan haar gewijd.

De tempel werd vergroot onder Ptolemaeus II Philadelphus.

Tijdens de 6e dynastie was koning Pepi II actief in het gebied en liet diverse expeditie ondernemen naar de steengroeven van de Oostelijke Woestijn.

Uit het Middenrijk zijn funeraire stèles en tempelreliëfs bekend.

Tijdens het Nieuwe Rijk liet Thutmosis III de grote tempel van Min, Isis en Horus herbouwen.

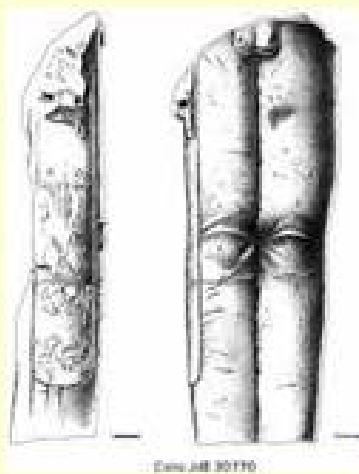
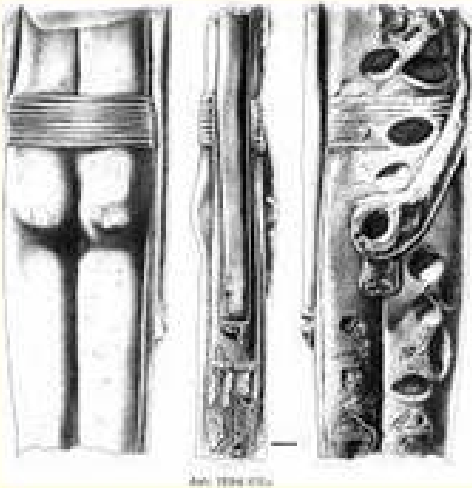
Aan het eind van de 11 dynastie is Thebe het huidige Luxor de hoofdstad geworden en is Min vereenzelvigd met Amon als Amon-Min-Kamutef, wat betekend "*Stier van zijn moeder*" en is koning Sesostris I begonnen met de bouw van de Karnak tempel.

De god Min, de vruchtbaarheidsgod en nadat de goden waren samengesmolten kwam het Heb-set festival meer naar voren en ging men dit vieren om de kracht van de koning te bepalen.

Want later werd ook als de koning terugkwam van Luxor een gedeelte van het Heb-Set festival uitgevoerd maar dat werd gedaan voor Amon-Min-Kamutef en die was er ook nog niet in het Oude Rijk evenmin als een Karnak tempel.

De originele naam van de god Min is Menu en hij is al bekend in het pre-dynastieke Egypte.

In 1893 heeft de Egyptoloog William Flinders Petrie 3 enorme beelden van deze god opgegraven in Koptos deze staan nu in het Ashmoleon museum in Oxford. Min was altijd afgebeeld als een gemummificeerde man strak rechtopstaand met een kap op het hoofd en daarop de 2 grote pluimen zoals de god Amon ze ook had. Zijn benen stonden strak tegen elkaar aan en in zijn linkerhand houdt hij zijn penis vast en zijn rechterhand was los van de windsels en die arm houdt hij altijd omhoog en daar houdt hij de vlegel in vast.

**De 3 predynastieke
beelden die Petrie heeft
gevonden in de tempel
van Min in Koptos
Nu in het Ashmoleon
museum in Oxford in
Engeland**

Hymne aan Min

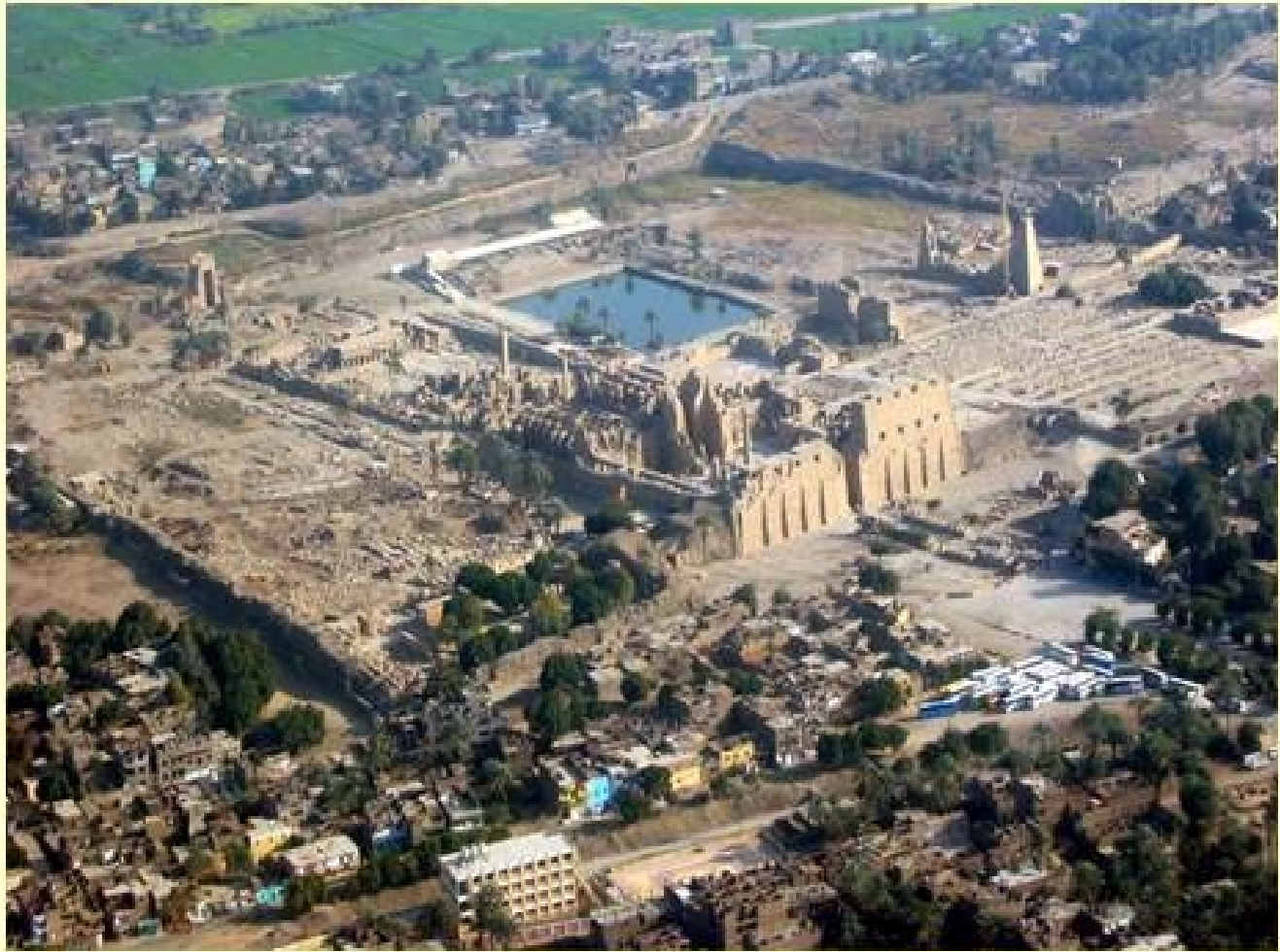
Aan Min van de fallus en de dorsvlegel bied ik mijn lof aan.
Beschermer van de maan, verrijker van de aarde,
O Min die zijn arm opheft, die de twee pluimen draagt,
eter van sla, zaaier van zaad, O Min
van vele festivals, O Min van grote processies,
stevig van voet, vruchtbaar van geest, krachtig van wil,
O krachtige en viriele god, ik roep je aan.
Grijper van je mannelijkheid, aanzet tot passie,
schenker van een bloeiend veld en een vruchtbare baarmoeder,
de jouwe is het geschenk van opwinding, de zegen van lust.
Vriend van de boer, beschermer van het huishouden,

**3x Amon-Min-Kamutef
boven hele oude uitvoering
geheel links beeldje in museum
Louvre Parijs
En met de hoge kroon van Opper-
egypte in het Walters-art museum
in Amerika**

Welke koningen hebben gebouwd voor het Opet feest.

	Dyn.	tijd	bouwwerk
Sesostris I	12	Middenrijk	kapel-Witte en eerste heilige der heilige
Amenhotep I	18	Nieuwe Rijk	kapel-Alabaster en Grote kapel
Thutmosis I	18	Nieuwe Rijk	4e en 5e pyloon en obelisk
Hatshepsut	18	Nieuwe Rijk	Rode Kapel en obelisk Karnak, Tempel Djoser-Djoserure Deir el-Bahari 3e terras, geboorte reliëfs 2 terras
Thutmosis III	18	Nieuwe Rijk	Akhmenu, zonnekapel, Botanische tuin, Kapel voor Amun-Re Horachty, obelisk, 6e & 7e pyloon, alabasterkapel Karnak
Amenhotep II	18	Nieuwe Rijk	Kapel die nu staat tussen de 9e en 10e pyloon
Thutmosis IV	18	Nieuwe Rijk	2 kapellen die nu in het openluchtmuseum staan een alabaster en een hele grote kapel.
Amenhotep III	18	Nieuwe Rijk	3e pyloon, en 10e pyloon, en de Mut tempel in Karnak, Het achterste gedeelte van de Luxor tempel tot en met de Colonnade gang in Luxor.
Toetanchamon	18	Nieuwe Rijk	Prachtige afbeeldingen van het Opet festival op de zijmuren van de colonnade hal van Luxortempel
Horemheb	18	Nieuwe Rijk	2 ^e en 9 ^e pyloon en de 10 ^e pyloon afgemaakt Karnak
Seti I	19	Nieuwe Rijk	Hypostyle hal, Karnak
Ramses II	19	Nieuwe Rijk	Hypostyle hal, Karnak en eerste hof van Luxortempel met de pyloon en de obelisk en de Sfinxen met de ramskoppen.
Seti II	19	Nieuwe Rijk	Barkkapel op de eerste hof
Ramses III	20	Nieuwe Rijk	Schrijn in de eerste hof, Karnak en Medinet Habu, Chonsu tempel
Herihor	21	3e tussentijd	De negatieve navigatie, bootjes in de Chonsu -tempel, Karnak.
Taharka	25	Nubische	Kapel voor de 2e pyloon, en kapel voor de kapel van Amon-re-Horachty achterin de Karnak tempel.
Nectanebo I	30	Late tijd	De eerste pyloon en de Baab el Melacha en de huidige Sfinxenallee met de sfinxen met menselijke hoofden.

Legenda Karnak

1. 1ste pyloon
2. 2e pyloon
3. 3e pyloon
4. 4e pyloon
5. 5e en 6e pyloon
6. Achmenu van Thutmosis III
7. De hypostyle hal
8. Het heilige meer
9. Tempel van Montu
10. Tempel van Chonsu
11. 7e pyloon
12. 8ste pyloon
13. 9e pyloon
14. 10e pyloon
15. Barkstations
16. Sfinxenallee van 10e pyloon naar Mut tempel
17. De kade voor het vertrek van bark van Amon over water
18. Tempel van Opet
19. Tempel van Mut
20. De omheiningsmuur van het gebied van Amon
21. Omheiningsmuur van het gebied van Mut
22. Omheiningsmuur van het gebied van de tempel van Montu
23. Tempel van het Sed-festival van Amenhotep II
24. Tempel van Chonsu-Pa-Khered (Chonsu het kind)
25. Tempel van Ramses III
26. Midden rijks hof met het eerste heilige der heilige
27. Tempel van Ramses III
28. Tempel van Ptah
29. Tempel van het horende oor van Ramses II
30. Sanctuary van Amon-Min-Kamutef (stier van zijn moeder)
31. Bark kappelen van Thutmosis III en Hatshepsut.

